

Selvitysluonnoksesta annetut lausunnot

1/2018 Teolliset symbioosit esimerkkinä kansallisen materiaalitehokkuusohjelman toteuttamisesta 265/54/2016

Työ- ja elinkeinoministeriö, 20.11.2017.
Ympäristöministeriö, 20.11.2017.

Dnro 265/54/2016

LAUSUNTO KANSALLISEN MATERIAALITEHOKKUUSOHJELMAN TOTEUTTAMINEN ESIMERKKINÄ TEOLLISET SYMBIOOSIT

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt 21.11.2017 mennessä työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa selvitysluonnoksesta Kansallisen materiaalitehokkuusohjelman toteuttaminen esimerkkinä teolliset symbioosit.

Selvityksen kohteena on kansallisen materiaalitehokkuusohjelman toteuttaminen ja tavoitteena on selvittää valtion toiminnan tuloksellisuutta sekä tuloksellisuuden arvioinnin osatekijöitä elinkeinotoiminnan edistämiseksi ja tukemisessa. Teollisten symbioosien edistäminen FISS-toimintamallilla on yksi ohjelman toimenpiteistä. Tiivistetysti VTV esittää työ- ja elinkeinoministeriölle sekä ympäristöministeriölle seuraavaa:

1. Kehittävät materiaalitehokkuuden kansallista ohjausta mahdollistamaan kilpailukykyvaikutusten syntymisen yrityksissä.
2. Kehittämishoelmia valmisteltaessa ja toimeenpantaessa vastuuttavat ja yksilöivät toimenpiteiden toteuttajatahot, asettavat toimenpiteille tuloksellisuustavoitteet ja arvioivat ohjelmien valtiontaloudelliset kustannukset ja hyödyt etukäteen.
3. Yrityksiä saatava enemmän lähtemään mukaan kehittämistoimiin ja pysymään mukana.
4. Tietokannan toimivuutta, käytettävyyttä ja avoimuutta kehitettävä.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää selvitystä hyvin laadittuna ja kehittämisehdotuksia oikean suuntaisina. Ministeriö on asettanut johtoryhmän ja työryhmän valmistelemaan Suomen kansallisen materiaalitehokkuusohjelman (2013) päivitystä vuoden loppuun mennessä. Päivityksen taustaksi Ramboll Finland Oy ja Luonnonvarakeskus (Luke) ovat arvioineet ohjelman toteutumista. VTV:n selvityksen tultua julkiseksi, sillä tulee myös olemaan ohjelman päivityksessä eittämättä merkittävä rooli.

Ministeriöllä ei ole selvityksen sisältöön varsinaisesti huomautettavaa. Ministeriö pyytää kuitenkin harkitsemaan selvityksen nimeä: *"Kansallisen materiaalitehokkuusohjelman toteuttaminen. Esimerkkinä teolliset symbioosit"*. Selvityksen painopisteenä olevat teolliset symbioosit muodostavat nimittäin vain rajallisen osan ohjelman toimenpiteistä. Kuvaavampi nimi voisi esimerkiksi olla: *"Teolliset symbioosit esimerkkinä kansallisen materiaalitehokkuusohjelman toteuttamisesta."*

Ilona Lundström
osastopäällikkö

Mika Honkanen
neuvotteleva virkamies

20.11.20167

YM 810/ 231/2016

Valtiontalouden tarkastusvirasto
PL 1119
00101 Helsinki

Viite
Hänvisning Lausuntopyyntönne

Asia
Ärende Selvitysluonnos Kansallisen materiaalitehokkuusohjelman toteutuminen esimerkkinä teolliset symbioosit

Ympäristöministeriö pitää Valtiontalouden tarkastusviraston selvitystä teollisten symbioosien toteutumisesta tarpeellisenä ja hyvänä. Se antaa myös näkökulmia valmisteilla olevaan materiaalitehokkuusohjelman päivitykseen.

Selvitysluonnoksessa on nostettu esiin keskeiset haasteet, jotka joko hidastavat tai estävät teollisten symbioosien syntymistä.

Selvityksessä todetaan, että FISS-toimintamalli voisi toimia valtion osarahoituksella tuloksellisenä mallina edistää elinkeinoja. Ympäristöministeriön näkökulmasta FISS-malli voi olla myös tärkeä keino edistää kiertotaloutta ja resurssitehokkuutta. Merkittävä haaste on kuitenkin rahoituksen turvaaminen kansallisen tason koordinaatiolle. Koordinaattorin rooli on keskeinen symbioosien synnyttämisessä, parhaiden käytäntöjen levittämisessä sekä raportoinnin (SYNERGie) kehittämisessä. Koordinaattorin rooli on myös tärkeä teollisia symbiooseja edistävän toiminnan kehittämisessä sekä laadun ylläpidossa.

Selvityksessä todetaan, että työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö ja Sitra rahoittivat toimintamallin kansallista koordinoitua ensimmäisen kahden vuoden ajan. Ympäristöministeriö on rahoittanut FISS-toimintamallia vuosina 2013–2017 yhteensä 192 600 eurolla.

Selvityksessä todetaan, että jätelainsäädäntö ja ympäristölupakäytäntöjen hitaus vaikeuttavat vastaajien näkökulmasta suomalaisten yritysten toimintaa. Selvitysluonnoksessa ei ole kuitenkaan tarkemmin avattu, minkälaisiin ongelmiin yritykset ovat törmänneet pyrkiessään edistämään materiaalien käyttöä osana teollisia symbiooseja.

Ympäristölupakäytäntöjä kehitetään parhaillaan mm. valmistelemalla yhden luukun mallia sekä digitalisoimalla palveluja. Jätelainsäädäntöä on uudistettu viime vuosina monessa vaiheessa ja parhaillaan neuvotellaan EU:ssa uudesta jätedirektiivien muutosta koskevasta jätepaketesta, joka tulee tehostamaan kierrätystä ja hyötykäyttöä. Jätelainsäädännön kehittäminen ei kuitenkaan ole yksinomaan kansallisen toimivallan piiriin kuuluva, ja esimerkiksi jätestatuksen lakkaamiseksi on määriteltäviä kriteereitä (ns. end-of-waste -kriteerit), jotka perustuvat Euroopan parlamentin ja neuvoston jätedirektiiviin.

Tarkastusviraston suositus vastuuttaa ja yksilöidä ohjelmissa toimenpiteiden toteuttajatahot, seurattavat tuloksellisuustavoitteet sekä arvioida hyödyt ja kustannukset etukäteen riittävän yksityiskohtaisesti on hyvä.

Valtion tarkastusvirasto suositaa kehittämään FISS-toimintamallia mm. motivoimalla yrityksiä osallistumaan ja pysymään mukana kehittämistoiminnassa. Lisäksi käytössä olevaa tietokantaa suositetaan kehittämään toimivammaksi, käytettävämmäksi ja avoimemmaksi. Ympäristöministeriö pitää näitä tarkastusviraston suosituksia perusedellytyksenä sille, että teollisten symbioosien toimintamallia kannattaa jatkaa.

Ympäristöneuvos

Anna-Maija Pajukallio

Neuvotteleva virkamies

Taina Nikula

TIEDOKSI

LYMOJory
RYMOJory
YSOJory
Kirjaamo